

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ В КАНАДІ
(представлено д.н.держ.упр., доц. Шпаком Ю.В.)

Канада – країна, що займає майже половину площі континенту Північна Америка, омивається Північним Льодовитим океаном на півночі та простягається від Атлантичного океану на сході до Тихого океану на заході. Тому девіз цієї країни: «A Mari Usque Ad Mare» (лат.) – “Від моря до моря”. Це друга за площею країна світу після Росії (9 984 670 км²). Канада межує зі Сполученими Штатами Америки на півдні та північному заході (найдовший кордон у світі) та має морські кордони з Францією (о-ви Сен-П’єр і Мікелон) і Гренландією. Країна охоплює 6 часових поясів.

За державним устроєм Канада є федерацією у складі десяти провінцій і трьох територій, а за формою правління – парламентською демократією і конституційною монархією. Оскільки Канада входить до Британської Співдружності, главою держави є Королева Єлизавета II. У Канаді її представляє Генерал-губернатор пані Жулі Пейєтт (з 2017 р.). Керівництво державою здійснює голова уряду Прем’єр-міністр Канади, з 2015 р. цю посаду обіймає лідер Ліберальної партії Канади пан Джастін Трюдо. Законодавчу владу в країні здійснює двопалатний Парламент, який складається з Палати представників (виборні) та Сенату (призначені). День незалежності Канади відзначається 1 липня. Столиця Канади – місто Оттава [1].

Будучи технологічно і промислово розвиненою країною, Канада має диверсифіковану ринкову економіку, яка значною мірою базується на багатих природних ресурсах країни і на торгівлі, насамперед зі Сполученими Штатами Америки, з якими Канада має давні й складні відносини. Вражаюче зростання виробничого, гірничодобувного секторів та сфери послуг, яке відбулося внаслідок спрямованих на лібералізацію економіки реформ 1990-х рр., перетворило майже повністю аграрну державу в переважно індустріальну. Канада є чистим експортером енергоресурсів, зокрема посідає восьме місце у світі серед країн-виробників нафти та є світовим лідером з видобутку урану. Країна є лідером з видобутку алмазів (друге місце), золота, нікелю, алюмінію, свинцю. Канада залишається вагомим постачальником сільськогосподарської продукції, особливо пшениці та зернових.

Канада є членом «великої сімки», «великої двадцятки», НАТО, Організації економічної співпраці та розвитку (ОЕСР), Всесвітньої організації торгівлі (ВТО), Британської Співдружності, Франкофонії, Організації американських держав, Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (НАФТА), Азіатсько-тихоокеанського економічного співробітництва, Організації Об’єднаних Націй [1].

Державна служба - це громадське Бюро верифікації, до складу якого у Канаді входять відомчі організації, які підтримують політичну виконавчу діяльність при розробці, впровадженні та реалізації державної політики.

Державна служба включає в себе близько 75 департаментів і організацій (і близько 200 000 працівників), які зазвичай обираються постановами парламенту, що визначають посади міністра, політичного керівника, старшу посадову особу або заступника керівника, а також окреслюють повноваження, обов'язки та функції організації.

Спеціальні операційні агентства, представлені в 1990-х роках, складаються здебільшого з відомчих органів, які структуровані для роботи на принципах бізнесу. Недержавні організації – Короні корпорації, регуляторні комісії та адміністративні трюми - також є частиною державної служби. Вони призначені для виконання певних функцій уряду, які вимагають різного ступеня незалежності від політичного контролю міністрів та адміністративного контролю, що застосовуються до державної служби. Вони є агентами Корони і звітують перед парламентом через міністра.[2]

За згодою прем'єр-міністр вибирає міністрів та призначає їм статутні обов'язки, хоча їх офіційне призначення здійснює генерал-губернатор. Кабінет Міністрів керує державною службою при застосуванні поточної політики та розробці нової, і несе відповідальність перед законодавчою владою щодо її адміністрування.

Кабінет Міністрів підтримується в координації державної політики та в напрямку управління державною службою центральними агенціями, такими як Управління таємної ради та Секретаріату Казначейства, такими департаментами, як фінанси, юстиція та зовнішні справи, які традиційно були головними центральними відділами політики. Особливу державну політику та програми розробляє і впроваджує велика кількість програмних відділів, наприклад, сільське господарство, охорона здоров'я та благополуччя, національна оборона, розвиток людських ресурсів та транспорт. Існує також невелика група департаментів, таких як громадські роботи, державні послуги та національні доходи, які надають спільні адміністративні послуги для інших державних департаментів.[2]

Протягом останнього десятиліття державна реформа в Канаді передбачала спрощення Кабінету Міністрів та велику реструктуризацію державних департаментів. Оскільки ініціативи щодо скорочення дефіциту та скорочення боргу стали основними пунктами порядку денного для уряду, відбулося суттєве скорочення департаментів та установ, а також зусилля з приватизації багатьох відомчих функцій та ліквідації деяких програм. Ці реформи супроводжувались впровадженням системи управління якістю та орієнтованими на виконання заходів, спрямованими на надання послуг громадянам за меншу вартість. З децентралізованим характером федеральної державної служби в Канаді в поєднанні з впливом та використанням інформаційних технологій існує висока громадська думка про те, що служба на місцевому або регіональному рівні буде і надалі вдосконалюватися. Це нове державне управління було зосереджене на посиленні політичного контролю та підзвітності уряду.[2]

Права та обов'язки державних службовців викладені в таких положеннях, як Закон про зайнятість державних служб, Канадський закон про права людини, Закон про службові відносини державної служби, положення і розпорядження, прийняті під повноваження цих актів. Призначення на державну службу та

подальше просування по службі ґрунтуються на принципі доброчесності, який, хоча і не визначений законодавством, як правило, вважається «вибором найбільш кваліфікованих кандидатів, які змагаються за позицію, виходячи з їхніх відносних знань, досвіду та здібностей, без дискримінації чи фаворитизму».[2]

Вона здійснюється через систему заслуг, яка включає положення, правила, процедури та директиви, пов'язані з вербуванням, обранням на посаду та просуванням державних службовців, і яка була адаптована до змінених обставин. Результатом комплексного перегляду програм та структурних змін у державній службі за останні роки стало значне скорочення чисельності федеральних державних службовців. Директива про коригування робочої сили була заснована в 1995 році для полегшення скорочення. Положення щодо безпеки роботи були змінені, щоб включати в себе достроковий вихід на пенсію та стимулювання дострокового відходу для працівників департаментів, які найбільше постраждали від скорочень. [2]

З'їзд політичного нейтралітету в державній службі підтримується принципом призначення на посадах заслуг, а не політичної приналежності. Традиційне відокремлення політики, управління та анонімності державних службовців теоретично означало, що державні службовці можуть залишатися нейтральними у підтримці влади, але останнім часом визнання того, що політика та управління взаємопов'язані, змінюють конвенцію. У рамках своєї роботи державні службовці беруть активну участь у розробці політики, і часто вони очікують пояснення цієї політики громадськості від імені їхнього міністра. Обслуговуючий персонал фронтів також повинен виконувати більш активну роль у забезпеченні надання якісних послуг громадянам.[2]

Політичні права державних службовців обмежуються голосуванням та іншими формами пасивної участі, наприклад, участь у політичних зборах та внесення коштів політичним партіям. Вони не мають юридичного права публічно критикувати державну політику або розкривати конфіденційну інформацію. Державні службовці, які бажають висунути свою кандидатуру та брати участь у виборах до національних або провінційних відділень, повинні подати заявку на відпустку без відстрочки, тому що це суперечить робочим обов'язкам, але їм дозволяється брати активну участь у виборах на муніципальних рівнях.[2]

Коллективні загальні засоби в державній службі забезпечують більшість своїх працівників (а не тих, що мають управлінські та конфіденційні можливості або члени РКМП чи збройні сили) правом належати до профспілок громадських організацій та брати участь у процесі спільного визначення заробітної плати і компенсаційних виплат.

Роботодавець, представлений Радою Казначейства, зберігає за собою право визначати класифікацію посад, стандарти дисципліни та інші умови працевлаштування. Рада зв'язків із персоналом громадської служби, яка керує Законом про зв'язки з персоналом державної служби, призначає договірні підрозділи та агентів, приймає скарги за недбалу практику та, як правило, несе відповідальність за адміністрування законодавства про колективні договори, яке підпадає під дію цього закону. Укладення переговорів відбувається між Радою

Казначейства та її представниками сертифікованими торговими агентами, що представляють співробітників. Варіанти врегулювання суперечок включають обов'язковий арбітраж та примирення, які іноді дозволяють право на страйк.

Колективні переговори, як і інші права державних службовців, надаються Парламентом, і можуть бути змінені або відкликані тим самим органом; парламентські дії, спрямовані на те, щоб законодавчо закріпити державних службовці на роботі або запровадити контроль за заробітною платою, можуть змінити процеси колективних переговорів. [2]

Відповідальність за управління персоналом поділяється між відомчими організаціями, Казначейською радою та Комісією з питань державної служби. Державні службовці є працівниками свого відділу та державної служби в цілому. Рада Казначейства несе повну відповідальність за політику управління персоналом та представляє роботодавця у колективних переговорах, однак

Комісія державної служби відповідно до Закону про зайнятість державних служб (1967 р.) Встановлює критерії кадрового забезпечення відділів та допомагає їм у підготовці та розвитку. Вона здійснює повноваження щодо призначення на вищі керівні посади, за винятком рівня заступників міністра. Вона приймає звернення щодо призначення, розслідує твердження про дискримінацію, приймає рішення щодо випадків політичної партійності та перевірок штатних дій департаментів.[2]

Федеральні державні службовці відіграють основну роль у обслуговуванні канадців, їхніх громад та суспільних інтересів під керівництвом обраного уряду та відповідно до закону. Як професіонали, чия робота має важливе значення для благополуччя Канади та міцної сили канадської демократії, державні службовці підтримують суспільну довіру.[3]

Список використаних літературних джерел:

1. Система державного управління Канади: досвід для України / уклад. О. І. Максимова ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. - К. : НАДУ, 2010. - 60 с.
2. Audrey D. Doerr Public Service [Електронний ресурс] / Audrey D/ Doerr // Public service - Режим доступу: <http://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/public-service/>
3. Values and Ethics Code for the Public Sector [Електронний ресурс] / Government of Canada// Values and Ethics Code for the Public Sector - Режим доступу: <https://www.tbs-sct.gc.ca/pol/doc-eng.aspx?id=25049#ftn1>

МАЦЬКО Валерія Ігорівна – студентка 5 курсу Житомирського державного технологічного університету, спеціальність «Публічне управління та адміністрування»